

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 21ης Ιουνίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και ελευθερία των πληρωμών – Περιορισμοί – Φόρος επί μερισμάτων που διανέμονται σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) – Μερίσματα που διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν σε κράτος μέλος σε ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στην αλλοδαπή – Απαλλαγή των μερισμάτων που διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν σε κράτος μέλος σε ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στην ημεδαπή – Δικαιολογητικοί λόγοι – Ισόρροπη κατανομή της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών – Συνοχή του φορολογικού καθεστώτος – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-480/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Østre Landsret (εφετείο της ανατολικής περιφέρειας, Δανία) με απόφαση της 31ης Αυγούστου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Σεπτεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Fidelity Funds,

Fidelity Investment Funds,

Fidelity Institutional Funds

κατά

Skatteministeriet,

παρισταμένης της:

NN (L) SICAV,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, E. Levits (εισηγητή), A. Borg Barthet, M. Berger και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: L. Carrasco Marco, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 5ης Οκτωβρίου 2017,

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Fidelity Funds, Fidelity Investment Funds και Fidelity Institutional Funds, εκπροσωπούμενοι από τους P. Farmer, barrister, και J. Skaadstrup Andersen, advokat,
- η NN (L) SICAV, εκπροσωπούμενη από τον E. Vistisen, advokat,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους C. Thorning και J. Nymann-Lindegren, επικουρούμενους από τον S. Horsbøl Jensen, advokat,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και R. Kanitz,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman και B. Koorman, καθώς και από τον J. Langer,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους W. Roels και R. Lyal, επικουρούμενους από τον H. Peytz, avocat,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 56 και 63 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο των ένδικων διαφορών μεταξύ των Fidelity Funds, Fidelity Investment Funds και Fidelity Institutional Funds και του Skatteministeriet (Υπουργείου Οικονομικών, Δανία), σχετικά με αγωγές επιστροφής του παρακρατηθέντος στην πηγή φόρου επί των μερισμάτων που τους διανεμήθηκαν το διάστημα μεταξύ των ετών 2000 και 2009 από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η οδηγία 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ 1985, L 375, σ. 3), είχε ως αντικείμενο, σύμφωνα με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της, τη θέσπιση, όσον αφορά τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) που εδρεύουν στα κράτη μέλη, στοιχειωδών κοινών κανόνων όσον αφορά την άδεια λειτουργίας τους, τον έλεγχό τους, τη δομή τους, τη δραστηριότητά τους και τις πληροφορίες που οφείλουν να δημοσιεύουν. Η οδηγία 85/611 τροποποιήθηκε επανειλημμένα πριν καταργηθεί, από 1ης Ιουλίου 2011, από την οδηγία 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ 2009, L 302, σ. 32), η οποία προέβη σε αναδιατύπωσή της.

Το δανικό δίκαιο

- 4 Το άρθρο 1, σημείο 5a, του *lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v.* (νόμου περί του φόρου εταιριών) προβλέπει ότι οι ΟΣΕΚΑ που έχουν τη φορολογική έδρα τους στη Δανία υπόκεινται σε φόρο εκεί, ενώ το άρθρο 1, σημείο 6, του νόμου αυτού αφορά τη φορολόγηση των οργανισμών επενδύσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 16 C του *lov om påligningen af indkomstskat til staten* (νόμου περί προσδιορισμού της βάσεως του φόρου εισοδήματος, στο εξής: *ligningslov*) και εδρεύουν στη Δανία.
- 5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου περί του φόρου εταιριών ορίζει ότι οι ΟΣΕΚΑ και οι λοιποί οργανισμοί επενδύσεων που δεν έχουν τη φορολογική τους έδρα στη Δανία φορολογούνται επί των μερισμάτων που τους διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία, η δε περιορισμένη αυτή φορολογική υποχρέωση αφορά μόνο τα εισοδήματα που έχουν την πηγή τους στη Δανία.
- 6 Κατά το άρθρο 65, παράγραφος 1, του *kildeskatteloven* (νόμου περί του φόρου στην πηγή) η απόφαση περί διανομής μερισμάτων εταιρίας που εδρεύει στη Δανία πρέπει να προβλέπει παρακράτηση στην πηγή ενός ποσοστού από τα συνολικά μερίσματα, εκτός αν άλλως ορίζεται. Ο συντελεστής του παρακρατούμενου στην πηγή φόρου είχε καθοριστεί σε 25 % για το 2000 και αυξήθηκε σε 28 % για την περίοδο από το 2001 έως το 2009.
- 7 Σύμφωνα με τη δανική νομοθεσία, ο συντελεστής του παρακρατούμενου στην πηγή φόρου μειώνεται σε 15 % όταν οι αρχές του κράτους στο οποίο εδρεύει ο συγκεκριμένος ΟΣΕΚΑ είναι υποχρεωμένες να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις δανικές αρχές, δυνάμει συμβάσεως για την αποφυγή της διπλής φορολογίας, οποιασδήποτε άλλης διεθνούς συμβάσεως ή συμφωνίας διοικητικής συνδρομής στον φορολογικό τομέα. Για τους φορολογούμενους που κατοικούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η τελική φορολογία πρέπει, στην πράξη, να μην υπερβαίνει το 15 %, σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη. Η φορολογία μπορεί, επιπλέον, να μειωθεί περαιτέρω βάσει των φορολογικών συμβάσεων που έχουν συναφθεί μεταξύ του Βασιλείου της Δανίας και του κράτους στο οποίο εδρεύει ο συγκεκριμένος ΟΣΕΚΑ.
- 8 Ο νόμος περί του φόρου στην πηγή έχει εφαρμογή στους ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία, οι οποίοι επομένως υπάγονται, *a priori*, στην εν λόγω ρύθμιση για τη φορολόγηση των μερισμάτων. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 65, παράγραφος 8, του νόμου αυτού, ο Υπουργός Οικονομικών μπορεί να θεσπίσει κανόνες σύμφωνα με τους οποίους οι διανομές μερισμάτων προς οργανισμούς επενδύσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 16 C του *ligningslov* (στο εξής: οργανισμοί επενδύσεων του άρθρου 16 C) απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου.
- 9 Κατά την έκδοση της υπουργικής αποφάσεως περί του φόρου στην πηγή, ο Υπουργός Οικονομικών έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής για να εξαιρέσει τους οργανισμούς επενδύσεων του άρθρου 16 C από κάθε παρακράτηση φόρου στην πηγή. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 38 της υπουργικής αποφάσεως περί του φόρου στην πηγή, κάθε ΟΣΕΚΑ μπορεί να λάβει πιστοποιητικό απαλλαγής και να τύχει απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων, υπό τον όρο, αφενός, ότι πρόκειται για οργανισμό που εμπίπτει στο άρθρο 1, σημείο 6, του νόμου περί του φόρου εταιριών, και επομένως εδρεύει στη Δανία, και, αφετέρου, ότι υπάγεται στο καθεστώς οργανισμού επενδύσεων του άρθρου 16 C. Ο ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στη Δανία και δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 C του *ligningslov* δεν απαλλάσσεται από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων.
- 10 Το άρθρο 16 C του *ligningslov* ορίζει την έννοια του οργανισμού επενδύσεων του άρθρου 16 C.
- 11 Συγκεκριμένα, βάσει της νομοθεσίας που ίσχυε μέχρι την 1η Ιουνίου 2005, για να χαρακτηριστεί ένας ΟΣΕΚΑ ως οργανισμός επενδύσεων του άρθρου 16 C, έπρεπε να διανέμει ένα ελάχιστο ποσό. Η ελάχιστη διανομή αποτελεί τη βάση για τη φορολόγηση των εισοδημάτων του οικείου οργανισμού επενδύσεων όσον αφορά τους μεριδιούχους του.

- 12 Οι κανόνες για τον καθορισμό της ελάχιστης διανομής εξειδικεύονται στο άρθρο 16 C, παράγραφοι 2 έως 6, του *ligningsloven*. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, η ελάχιστη διανομή είναι το άθροισμα των εσόδων και των καθαρών ποσών που εισπράχθηκαν κατά το οικονομικό έτος, αφαιρουμένων τυχόν ζημιών και δαπανών. Το άρθρο 16 C, παράγραφος 3, του *ligningsloven* προβλέπει ότι κατά τον καθορισμό αυτόν συνυπολογίζεται κάθε πηγή εισοδήματος που απαριθμείται στο εν λόγω άρθρο, μεταξύ άλλων οι τόκοι, τα μερίσματα από μετοχές, τα έσοδα από απαιτήσεις και χρηματοοικονομικές συμβάσεις, καθώς και οι υπεραξίες από μεταβίβαση μετοχών. Κατά το άρθρο 16 C, παράγραφοι 4 και 5, του *ligningsloven*, οι οργανισμοί επενδύσεων του άρθρου 16 C μπορούν να αφαιρέσουν από το ποσό αυτό φορολογικές ζημίες και έξοδα διαχειρίσεως.
- 13 Κατόπιν της εκδόσεως του νόμου 407, της 1ης Ιουνίου 2005, και από την ημερομηνία εκείνη, για την υπαγωγή στο καθεστώς των οργανισμών επενδύσεων του άρθρου 16 C δεν απαιτείται πλέον να λάβει πράγματι χώρα ελάχιστη διανομή στους μεριδιούχους. Η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό εξακολουθεί, ωστόσο, να εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο οικείος ΟΣΕΚΑ προβαίνει στον καθορισμό ελάχιστης διανομής, που φορολογείται στο πρόσωπο των μεριδιούχων, μέσω παρακρατήσεως φόρου στην πηγή, η οποία εισπράττεται από τον οργανισμό αυτόν.

Οι διαφορές της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 14 Οι ενάγοντες της κύριας δίκης είναι ΟΣΕΚΑ, κατά την έννοια της οδηγίας 85/611, που έχουν την έδρα τους, αντιστοίχως, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στο Λουξεμβούργο. Οι επενδύσεις τους σε εταιρίες εγκατεστημένες στη Δανία είναι επενδύσεις χαρτοφυλακίου και δεν υπερβαίνουν το 10 % του κεφαλαίου. Τα προϊόντα που προτείνουν οι ενάγοντες της κύριας δίκης είναι διαθέσιμα σε πελάτες που κατοικούν στη Δανία, αλλά δεν διατίθενται ενεργά στην αγορά του κράτους μέλους αυτού. Επίσης, οι ενάγοντες της κύριας δίκης δεν ζήτησαν από τις δανικές φορολογικές αρχές να υπαχθούν στο φορολογικό καθεστώς των οργανισμών επενδύσεων του άρθρου 16 C ούτε προσάρμοσαν το καταστατικό τους στην εφαρμοστέα μέχρι το οικονομικό έτος 2005 στους οργανισμούς αυτούς νομοθεσία.
- 15 Οι ενάγοντες της κύριας δίκης υπέβαλαν ενώπιον του εθνικού δικαστή αγωγές επιστροφής του παρακρατηθέντος στην πηγή φόρου επί των μερισμάτων που τους διανεμήθηκαν το διάστημα μεταξύ των ετών 2000 και 2009 από εταιρίες εδρεύουσες στη Δανία, προβάλλοντας ότι οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία μπορούν, σε αντίθεση με τους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ, να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου στην πηγή. Συγκεκριμένα, η εθνική φορολογική ρύθμιση θέτει δύο προϋποθέσεις απαλλαγής, δηλαδή ο οικείος ΟΣΕΚΑ να εδρεύει στη Δανία και να προβαίνει σε υπολογισμό και δήλωση των εισοδημάτων του βάσει της δανικής φορολογικής νομοθεσίας. Οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στην αλλοδαπή δεν μπορούν, εκ φύσεως, να πληρούν την πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές και είναι αδύνατο ή ιδιαίτερος δύσκολο να πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση, κατά μείζονα λόγο διότι δεν έχουν κανένα κίνητρο να το πράξουν, εφόσον, λόγω της πρώτης προϋποθέσεως, δεν μπορούν εν πάση περιπτώσει νατύχουν της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή.
- 16 Συνεπώς, οι ενάγοντες της κύριας δίκης θεωρούν ότι, έστω και αν δεν πληρούν τη δεύτερη προϋπόθεση σχετικά με την υποχρέωση υπολογισμού και δηλώσεως ελάχιστης διανομής σύμφωνα με τη δανική νομοθεσία, δικαιούνται επιστροφή των φόρων που παρακρατήθηκαν στην πηγή.
- 17 Το Υπουργείο Οικονομικών δέχεται βεβαίως ότι το δανικό καθεστώς έχει ως αποτέλεσμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία και οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος να υπόκεινται σε διαφορετική φορολογική μεταχείριση όσον αφορά τα μερίσματα που εισπράττουν από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία. Ωστόσο, το Υπουργείο έχει την άποψη ότι ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται, αφενός, από την ανάγκη διατηρήσεως της συνοχής του φορολογικού συστήματος και, αφετέρου, από την ανάγκη διασφάλισης της ισορροπίας κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών.

- 18 Στο πλαίσιο αυτό, οι διάδικοι στις διαφορές της κύριας δίκης συμφωνούν ως προς το ότι η διαφορετική αυτή φορολογική μεταχείριση συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά οι ενάγοντες της κύριας δίκης υποστηρίζουν ότι ο περιορισμός αυτός δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει των λόγων που προέβαλε το Υπουργείο Οικονομικών και ότι, εν πάση περιπτώσει, η δανική ρύθμιση υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η φορολόγηση στη Δανία.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Østre Landsret (εφετείο της ανατολικής περιφέρειας, Δανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:
- «Αντιβαίνει προς το άρθρο 56 ΕΚ (νυν άρθρο 63 ΣΛΕΕ), το οποίο αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, ή προς το άρθρο 49 ΕΚ (νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ), το οποίο αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, ένα φορολογικό καθεστώς, όπως το επίμαχο στις διαφορές της κύριας δίκης, υπό το οποίο αλλοδαποί ΟΣΕΚΑ οι οποίοι υπόκεινται στην οδηγία 85/611 [...] φορολογούνται στην πηγή επί των μερισμάτων που λαμβάνουν από δανικές εταιρίες, όταν αντίστοιχοι δανικοί ΟΣΕΚΑ μπορούν να τύχουν απαλλαγής του φόρου στην πηγή, είτε επειδή προβαίνουν στην πράξη σε μια ελάχιστη διανομή προς τους μεριδιούχους τους επί της οποίας παρακρατείται φόρος στην πηγή είτε επειδή υπολογίζεται λογιστικώς μια ελάχιστη διανομή επί της οποίας παρακρατείται φόρος στην πηγή όσον αφορά τους μεριδιούχους τους;»

Επί της αιτήσεως για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας

- 20 Μετά την ανάπτυξη των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, οι ενάγοντες της κύριας δίκης ζήτησαν, με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Ιανουαρίου 2018, να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 21 Προς στήριξη του αιτήματός τους, οι ενάγοντες της κύριας δίκης υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στηρίζονται σε παρανόηση ως προς την έκταση και τη φύση των απαιτήσεων του άρθρου 16 C του *Ligningslov*. Περαιτέρω, η μνεία του γενικού εισαγγελέα ότι ορισμένοι ΟΣΕΚΑ που δεν εδρεύουν στο Βασίλειο της Δανίας προέβησαν σε ελάχιστες διανομές συνιστά πλάνη περί τα πράγματα και οι περιστάσεις που αφορούν τους ΟΣΕΚΑ αυτούς δεν συζητήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 22 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις (απόφαση της 22ας Ιουνίου 2017, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* κ.λπ., C-126/16, EU:C:2017:489, σκέψη 31 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 23 Υπενθυμίζεται επίσης, στο πλαίσιο αυτό, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των ενδιαφερομένων μερών να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η διαφωνία οποιουδήποτε από τους ενδιαφερομένους με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν συνιστά, συνεπώς, αυτή καθαυτήν επαρκή λόγο για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2017, *Polbud – Wykonawstwo*, C-106/16, EU:C:2017:804, σκέψη 24, και της 29ης Νοεμβρίου 2017, *King*, C-214/16, EU:C:2017:914, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 24 Με τα επιχειρήματα σχετικά με την έκταση και τη φύση των απαιτήσεων που θέτει το άρθρο 16 C του *ligningslon*, οι ενάγοντες της κύριας δίκης επιχειρούν να απαντήσουν στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα αμφισβητώντας την περιγραφή της ρυθμίσεως που ισχύει στη Δανία μετά την τροποποίηση που επήλθε το 2005, όπως αυτή προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο και από τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όμως, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στην προηγούμενη σκέψη, η υποβολή τέτοιων παρατηρήσεων δεν προβλέπεται από τις διατάξεις που διέπουν τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 25 Ωστόσο, κατά το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί, οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμα όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων.
- 26 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, εκτιμά ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία προκειμένου να απαντήσει στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου και ότι όλα τα αναγκαία για την επίλυση της επίμαχης υποθέσεως επιχειρήματα, ειδικότερα, η δυνατότητα, για οργανισμό που δεν εδρεύει στη Δανία, να καθορίζει μια ελάχιστη διανομή σύμφωνα με τη δανική νομοθεσία και να χαρακτηρίζεται ως οργανισμός επενδύσεων του άρθρου 16 C, συζητήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 27 Κατόπιν των προεκτεθέντων, δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 56 και 63 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας τα μερίσματα που διανέμονται από εδρεύουσα στο κράτος μέλος αυτό εταιρία σε εδρεύοντα στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή, ενώ τα μερίσματα που διανέμονται σε ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στο ίδιο κράτος μέλος απαλλάσσονται από την παρακράτηση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω οργανισμός προβαίνει σε ελάχιστη διανομή στους μεριδιούχους του ή καθορίζει λογιστικώς ελάχιστη διανομή και παρακρατεί φόρο επί της ελάχιστης αυτής διανομής, πραγματικής ή πλασματικής, από τους μεριδιούχους του.
- 29 Από την περιγραφή της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής ρύθμισης στην οποία προέβη το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, προκειμένου να τύχει απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή, ο ΟΣΕΚΑ πρέπει, αφενός, να εδρεύει στη Δανία και, αφετέρου, να υπάγεται στο καθεστώς οργανισμού επενδύσεων του άρθρου 16 C.
- 30 Για να υπαχθεί στο καθεστώς αυτό, ο ΟΣΕΚΑ πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 C του *ligningslon* και, ειδικότερα, σύμφωνα με τη ρύθμιση που ίσχυε πριν την 1η Ιουνίου 2005, να δεσμευτεί ότι θα προβεί σε ελάχιστη διανομή και να διενεργήσει παρακράτηση φόρου στην πηγή επί της διανομής αυτής από τους μεριδιούχους του. Μετά την ως άνω ημερομηνία, δεν απαιτείται πλέον να προβεί πράγματι σε ελάχιστη διανομή στους μεριδιούχους, αλλά, για την υπαγωγή του στο εν λόγω καθεστώς, ο οικείος ΟΣΕΚΑ πρέπει να προβεί στον καθορισμό μιας ελάχιστης διανομής η οποία φορολογείται στο πρόσωπο των μεριδιούχων, μέσω παρακρατήσεως φόρου στην πηγή, η οποία διενεργείται από τον εν λόγω οργανισμό. Οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία και δεν έχουν υπαχθεί στο καθεστώς των οργανισμών επενδύσεων του άρθρου 16 C υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που τους διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν στο κράτος μέλος αυτό.

- 31 Από τη δικογραφία προκύπτει, και δεν αμφισβητήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι, κατά την επίμαχη στην κύρια δίκη περίοδο, μόνον οι ΟΣΕΚΑ που είχαν την έδρα τους στη Δανία μπορούσαν να τύχουν απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή. Όπως προκύπτει από τις εξηγήσεις της Δανικής Κυβερνήσεως και των διαδικών της κύριας δίκης, μολονότι ένας ΟΣΕΚΑ που δεν εδρεύει στη Δανία μπορεί κατ' αρχήν να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 C του *ligningslov*, δεν μπορεί, ωστόσο, λόγω της ιδιότητάς του ως οργανισμού που δεν εδρεύει στο εν λόγω κράτος μέλος, να τύχει της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία.

Επί της επίμαχης ελευθερίας

- 32 Δεδομένου ότι το προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε υπό το πρίσμα τόσο του άρθρου 56 ΣΛΕΕ όσο και του άρθρου 63 ΣΛΕΕ, πρέπει να προσδιοριστεί, κατ' αρχάς, αν και, ενδεχομένως, σε ποιο βαθμό εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη μπορεί να επηρεάσει την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.
- 33 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το αντικείμενο της επίμαχης νομοθεσίας (αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 2012, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, σκέψη 90 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 5ης Φεβρουαρίου 2014, *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Οι διαφορές της κύριας δίκης αφορούν αγωγές επιστροφής των παρακρατήσεων φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που διανεμήθηκαν το διάστημα μεταξύ των ετών 2000 και 2009 στους ενάγοντες της κύριας δίκης από εταιρίες εδρεύουσες στη Δανία και τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης εθνικής ρυθμίσεως η οποία επιφυλάσσει τη δυνατότητα απαλλαγής από την εν λόγω παρακράτηση φόρου στην πηγή μόνο στους ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία και πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 16 C του *ligningslov*.
- 35 Η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση έχει επομένως ως αντικείμενο τη φορολογική μεταχείριση μερισμάτων που εισπράττονται από τους ΟΣΕΚΑ.
- 36 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση εμπίπτει στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων.
- 37 Εξάλλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη νομοθεσία έχει ως αποτέλεσμα να παρεμποδίζει, να παρενοχλεί ή να καθιστά λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες ενός ΟΣΕΚΑ που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος πλην του Βασιλείου της Δανίας, όπου παρέχει νομίμως παρόμοιες υπηρεσίες, τα αποτελέσματα αυτά αποτελούν την αναπόφευκτη συνέπεια της φορολογικής μεταχειρίσεως στην οποία υπόκεινται τα μερίσματα που καταβάλλονται στον εν λόγω ΟΣΕΚΑ που δεν εδρεύει στη Δανία και δεν δικαιολογούν την αυτοτελή εξέταση υπό το πρίσμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, *Glaxo Wellcome*, C-182/08, EU:C:2009:559, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Συγκεκριμένα, η ελευθερία αυτή είναι εδώ δευτερεύουσα σε σχέση με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και μπορεί να συνενωθεί με αυτήν [απόφαση της 26ης Μαΐου 2016, *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, σκέψη 41].
- 38 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, οι επενδύσεις των εναγόντων της κύριας δίκης στη Δανία είναι επενδύσεις χαρτοφυλακίου και ουδέποτε υπερέβησαν το 10 % του κεφαλαίου εταιρίας εγκατεστημένης στη Δανία, δεν αμφισβητείται δε ότι η ελευθερία εγκαταστάσεως δεν αποτελεί αντικείμενο του προδικαστικού ερωτήματος.

- 39 Συνεπώς, η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 63 ΣΛΕΕ.

Επί της υπάρξεως περιορισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων

- 40 Κατά πάγια νομολογία, στα μέτρα που απαγορεύονται από το άρθρο 63, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ως περιορισμοί των κινήσεων κεφαλαίων, συγκαταλέγονται εκείνα που μπορούν να αποτρέψουν τους κατοίκους αλλοδαπής από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε κράτος μέλος ή να αποτρέψουν τους κατοίκους του εν λόγω κράτους μέλους από την πραγματοποίηση επενδύσεων σε άλλα κράτη (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 15 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Εν προκειμένω, δυνάμει της επίμαχης στην κύρια δίκη ρυθμίσεως, οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία και εκείνοι που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος υπόκεινται, όσον αφορά τα μερίσματα που διανέμονται σε αυτούς από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία, σε διαφορετική μεταχείριση.
- 42 Συγκεκριμένα, τα μερίσματα που διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία σε ΟΣΕΚΑ εδρεύοντες στην αλλοδαπή υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή. Αντιθέτως, οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία μπορούν να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου στην πηγή για τα μερίσματα αυτά, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 C του *ligningslov*.
- 43 Εφαρμόζοντας παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που καταβάλλονται σε ΟΣΕΚΑ εδρεύοντες στην αλλοδαπή και επιφυλάσσοντας μόνο στους εδρεύοντες στην ημεδαπή ΟΣΕΚΑ τη δυνατότητα να απαλλαγούν από μια τέτοια παρακράτηση φόρου στην πηγή, η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση προβαίνει σε δυσμενή μεταχείριση των μερισμάτων που καταβάλλονται σε εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ.
- 44 Μια τέτοια δυσμενής μεταχείριση ενδέχεται να αποτρέψει, αφενός, τους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ από το να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε εδρεύουσες στη Δανία εταιρίες και, αφετέρου, τους επενδυτές που κατοικούν στη Δανία από το να αποκτήσουν μερίδια σε τέτοιους οργανισμούς (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 17).
- 45 Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, ο οποίος, καταρχήν, απαγορεύεται από το άρθρο 63 ΣΛΕΕ.

Επί της υπάρξεως δικαιολογητικού λόγου

- 46 Κατά το άρθρο 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, οι διατάξεις του άρθρου 63 ΣΛΕΕ δεν θίγουν εντούτοις το δικαίωμα των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις οικείες διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας οι οποίες διακρίνουν μεταξύ φορολογουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση όσον αφορά την κατοικία τους ή τον τόπο στον οποίο είναι επενδεδυμένα τα κεφάλαιά τους.
- 47 Η διάταξη αυτή, στο μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από τη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Επομένως, η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κάθε φορολογική ρύθμιση που διακρίνει μεταξύ των φορολογουμένων αναλόγως του τόπου κατοικίας τους ή του κράτους μέλους εντός του οποίου επενδύουν τα κεφάλαιά τους είναι άνευ ετέρου συμβατή με τη Συνθήκη ΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ περιορίζεται από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι οι εθνικές διατάξεις στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού «δεν μπορούν να αποτελούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε

συγκεκριμένο περιορισμό της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων και των πληρωμών, όπως ορίζεται στο άρθρο 63 [ΣΛΕΕ]» (απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, σκέψεις 55 και 56 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 48 Πρέπει, επομένως, να γίνει διάκριση μεταξύ της διαφορετικής μεταχειρίσεως που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 65, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΣΛΕΕ και των απαγορευόμενων από το άρθρο 65, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ διακρίσεων. Όπως όμως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου μια εθνική φορολογική νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη να μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, η διαφορετική μεταχείριση πρέπει να αφορά καταστάσεις που δεν είναι αντικειμενικώς συγκρίσιμες ή να δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 23 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 49 Πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί αν το γεγονός ότι παρέχεται μόνον στους ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία η δυνατότητα να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου στην πηγή δικαιολογείται από αντικειμενική διαφορά ως προς την κατάσταση των ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία, αφενός, και των ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στην αλλοδαπή, αφετέρου.
- 50 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, αφενός, ότι η δυνατότητα συγκρίσεως ή μη μιας διασυνοριακής καταστάσεως με μια εσωτερική κατάσταση πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένων υπόψη του σκοπού που επιδιώκεται από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις, καθώς και του αντικειμένου και του περιεχομένου των διατάξεων αυτών (απόφαση της 2ας Ιουνίου 2016, Pensioenfond Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 51 Αφετέρου, μόνον τα ουσιώδη κριτήρια διακρίσεως που προβλέπονται από την επίμαχη νομοθεσία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν η διαφορετική μεταχείριση που απορρέει από την εν λόγω νομοθεσία αποτελεί συνέπεια μιας αντικειμενικής διαφοράς των καταστάσεων (αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 28, καθώς και της 2ας Ιουνίου 2016, Pensioenfond Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, σκέψη 49).
- 52 Όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις της Δανικής Κυβερνήσεως, η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση έχει ως στόχο, αφενός, να εξασφαλίζεται η ισότητα της φορολογικής επιβάρυνσης μεταξύ των ιδιωτών που επενδύουν σε εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία μέσω ενός ΟΣΕΚΑ και των ιδιωτών που επενδύουν απευθείας σε εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία. Η ρύθμιση αυτή αποτρέπει έτσι τη διπλή οικονομική φορολόγηση που θα συνέβαινε εάν τα μερίσματα φορολογούνταν στο επίπεδο του οικείου ΟΣΕΚΑ και στο επίπεδο των μεριδιούχων του. Αφετέρου, η εν λόγω ρύθμιση αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι τα μερίσματα που διανέμονται από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία δεν διαφεύγουν από τη φορολογική εξουσία του Βασιλείου της Δανίας λόγω της απαλλαγής τους στο επίπεδο των ΟΣΕΚΑ και ότι υπόκεινται πράγματι άπαξ στην εξουσία αυτή.
- 53 Όσον αφορά τον πρώτο σκοπό που επικαλέσθηκε η Δανική Κυβέρνηση, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, ως προς τα μέτρα που προβλέπει κράτος μέλος για την αποτροπή ή τον περιορισμό της αλληπάλληλης ή της διπλής οικονομικής φορολόγησής των διανεμόμενων από εδρεύουσα στην ημεδαπή εταιρία κερδών, οι εδρεύουσες στην ημεδαπή δικαιούχοι εταιρίες δεν βρίσκονται κατ' ανάγκη σε παρεμφερή κατάσταση με εκείνη των δικαιούχων εταιριών οι οποίες εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-387/11, EU:C:2012:670, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 54 Ωστόσο, εφόσον κράτος μέλος επιβάλλει φόρο, μονομερώς ή βάσει συμβάσεως, επί του εισοδήματος όχι μόνο των εδρευουσών στην ημεδαπή αλλά και των εδρευουσών στην αλλοδαπή εταιριών, όσον αφορά τα εισοδήματα που εισπράττουν από εδρεύουσα στην ημεδαπή εταιρία, η κατάσταση των εν

λόγω εδρευουσών στην αλλοδαπή εταιριών είναι παρεμφερής με την κατάσταση των εδρευουσών στην ημεδαπή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-387/11, EU:C:2012:670, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 55 Συγκεκριμένα, αυτή καθεαυτήν η άσκηση από το ίδιο κράτος της φορολογικής αρμοδιότητάς του ενέχει κίνδυνο αλληπάλληλης ή διπλής οικονομικής φορολόγησης, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε επιβολής φόρου σε άλλο κράτος μέλος. Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου οι εδρεύουσες στην αλλοδαπή δικαιούχοι εταιρίες να μην υπόκεινται σε περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, τον οποίο απαγορεύει, καταρχήν, το άρθρο 63 ΣΛΕΕ, το κράτος στο οποίο εδρεύει η διανέμουσα εταιρία οφείλει να μεριμνά ώστε, στο πλαίσιο του προβλεπόμενου από το εθνικό του δίκαιο μηχανισμού για την αποτροπή ή τον περιορισμό της αλληπάλληλης ή της διπλής οικονομικής φορολόγησης, οι εδρεύουσες στην αλλοδαπή εταιρίες να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τις εδρεύουσες στην ημεδαπή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2012, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-387/11, EU:C:2012:670, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 56 Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Δανίας επέλεξε να ασκήσει τη φορολογική του αρμοδιότητα επί των εισοδημάτων των εδρευόντων στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ, οι ΟΣΕΚΑ αυτοί βρίσκονται σε παρεμφερή κατάσταση με εκείνη των ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία όσον αφορά τον κίνδυνο διπλής οικονομικής φορολόγησης των μερισμάτων που διανέμουν οι εδρεύουσες στη Δανία εταιρίες (αποφάσεις της 20ής Οκτωβρίου 2011, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-284/09, EU:C:2011:670, σκέψη 58, καθώς και της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 42).
- 57 Ο δεύτερος σκοπός που προέβλεπε η Δανική Κυβέρνηση συνίσταται, κατ' ουσίαν, στο ότι δεν επιθυμεί να παραιτηθεί από κάθε φορολόγηση των μερισμάτων που διανέμουν οι εδρεύουσες στη Δανία εταιρίες, αλλά να μεταφέρει το επίπεδο της φορολόγησής τους στο πρόσωπο των μεριδιούχων των ΟΣΕΚΑ. Ο σκοπός αυτός τέθηκε σε εφαρμογή με την πρόβλεψη ότι, για να υπαχθεί στο καθεστώς των οργανισμών επενδύσεων του άρθρου 16 C, και επομένως να απαλλαγεί από την παρακράτηση φόρου στην πηγή, ο ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στη Δανία πρέπει να διενεργήσει σε βάρος των μεριδιούχων του παρακράτηση φόρου στην πηγή επί της ελάχιστης διανομής που τους καταβλήθηκε πράγματι ή, μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν το 2005, επί της ελάχιστης διανομής που καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 C του *ligningslov*.
- 58 Το Βασίλειο της Δανίας δεν μπορεί, αντιθέτως, να επιβάλει σε ΟΣΕΚΑ εδρεύοντα στην αλλοδαπή την υποχρέωση να προβεί σε παρακράτηση φόρου στην πηγή υπέρ του κράτους μέλους αυτού επί των μερισμάτων που διανέμει ο εν λόγω ΟΣΕΚΑ. Ο ΟΣΕΚΑ αυτός εμπίπτει στη φορολογική εξουσία του Βασιλείου της Δανίας μόνον για τα εισπραχθέντα μερίσματα, η πηγή των οποίων βρίσκεται στο κράτος μέλος αυτό και όχι, κατ' αρχήν, για τα μερίσματα που διανέμει ο εν λόγω οργανισμός.
- 59 Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού, του αντικειμένου και του περιεχομένου της επίμαχης στην κύρια δίκη ρυθμίσεως, η διάκριση αυτή, που αντικατοπτρίζει εξάλλου τη διαφορά μεταξύ ενός οργανισμού που εδρεύει στη Δανία και ενός οργανισμού εδρευόντος στην αλλοδαπή, δεν πρέπει να θεωρηθεί καθοριστική.
- 60 Συγκεκριμένα, μολοντί ο σκοπός της επίμαχης στην κύρια δίκη ρυθμίσεως είναι να μεταφερθεί το επίπεδο φορολόγησης από τον επενδυτικό φορέα προς τον μέτοχο του εν λόγω φορέα, εντούτοις ως καθοριστικές πρέπει να θεωρηθούν, κατ' αρχήν, οι ουσιαστικές προϋποθέσεις της εξουσίας επιβολής φόρου επί των εισοδημάτων των μετόχων και όχι η φορολογική τεχνική που χρησιμοποιήθηκε.
- 61 Πάντως, ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στην αλλοδαπή μπορεί να έχει μεριδιούχους που έχουν τη φορολογική τους κατοικία στη Δανία και επί των εισοδημάτων των οποίων το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί να ασκήσει τη φορολογική του εξουσία. Από την άποψη αυτή, ο εδρεύων στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ βρίσκεται σε αντικειμενικά παρεμφερή κατάσταση με τον ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στη Δανία.

- 62 Βεβαίως, το Βασίλειο της Δανίας δεν μπορεί να φορολογήσει τους μεριδιούχους που είναι κάτοικοι αλλοδαπής για τα μερίσματα που διανέμονται από εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ. Ωστόσο, η έλλειψη της δυνατότητα αυτής είναι συνεπής προς τη λογική της μετατοπίσεως του επιπέδου φορολογήσεως από τον φορέα προς τον μέτοχο.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι το γεγονός ότι μόνον οι εδρεύοντες στην ημεδαπή ΟΣΕΚΑ έχουν τη δυνατότητα να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου στην πηγή δεν δικαιολογείται από την ύπαρξη αντικειμενικώς διαφορετικής καταστάσεως όσον αφορά τους ΟΣΕΚΑ αυτούς και εκείνους που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος, πλην του Βασιλείου της Δανίας.
- 64 Ωστόσο, ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί να γίνει δεκτός μόνον εάν δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, είναι κατάλληλος να διασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2016, SECIL, C-464/14, EU:C:2016:896, σκέψη 56).
- 65 Οι κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο φρονούν ότι ο επίμαχος στην κύρια δίκη περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων δικαιολογείται από την ανάγκη να διατηρηθεί η συνοχή του δανικού φορολογικού συστήματος. Η Δανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση φρονούν, εξάλλου, ότι ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται από την ανάγκη διασφάλισης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών.
- 66 Πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, αν η ανάγκη να διασφαλιστεί η διατήρηση της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να δικαιολογήσει το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος παρέχει μόνο στους εδρεύοντες στην ημεδαπή ΟΣΕΚΑ τη δυνατότητα απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που διανέμονται από εδρεύουσες στην ημεδαπή εταιρίες.
- 67 Η Δανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν συναφώς ότι το να υποχρεωθεί το Βασίλειο της Δανίας να χορηγήσει απαλλαγή από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που διανέμονται στους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ, χωρίς να μπορεί να προβεί σε παρακράτηση φόρου κατά τη διανομή των μερισμάτων στους μεριδιούχους, θα ισοδυναμούσε με το να υποχρεωθεί το κράτος προελεύσεως των μερισμάτων αυτών να μην ασκήσει τη φορολογική του αρμοδιότητα επί εισοδημάτων που πραγματοποιήθηκαν στο έδαφός του.
- 68 Η είσπραξη του φόρου επί των μερισμάτων και η μη χορήγηση στους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ της επίμαχης στην κύρια δίκη απαλλαγής θα παρείχε τη δυνατότητα διασφάλισης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας και δεν θα έβαινε πέραν του αναγκαίου μέτρου, δεδομένου ότι το Βασίλειο της Δανίας δεν εισπράττει περισσότερες από μία φορές τον φόρο επί των μερισμάτων που διανέμονται στους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ και η μετατόπιση της φορολογίας προς τις διανομές στις οποίες προβαίνουν οι οργανισμοί αυτοί δεν είναι δυνατή.
- 69 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βεβαίως, η διαφύλαξη της κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών δύναται να αποτελέσει επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει περιορισμό της ασκήσεως μιας ελευθερίας κυκλοφορίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Imfeld και Garcet, C-303/12, EU:C:2013:822, σκέψη 68 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 70 Αυτός ο δικαιολογητικός λόγος μπορεί να γίνει δεκτός ιδίως εφόσον το επίμαχο καθεστώς επιδιώκει να αποτρέψει συμπεριφορές ικανές να υπονομεύσουν το δικαίωμα κράτους μέλους να ασκήσει τη φορολογική του αρμοδιότητα σε σχέση με τις δραστηριότητες που ασκούνται στο έδαφός του (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGHC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 47 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 71 Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, από τη στιγμή που κράτος μέλος επέλεξε, όπως στην επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση, να μη φορολογήσει τους εδρεύοντες στην ημεδαπή ΟΣΕΚΑ που εισπράττουν μερίσματα ημεδαπής προελεύσεως, δεν μπορεί να επικαλεστεί την ανάγκη διασφάλισης της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών για να δικαιολογήσει τη φορολόγηση των εδρευόντων στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ που αποκτούν τέτοια εισοδήματα (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 48 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 72 Εξάλλου, τα μερίσματα που διανεμήθηκαν σε εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ από εταιρίες που εδρεύουν στη Δανία έχουν ήδη φορολογηθεί στο Βασίλειο της Δανίας ως κέρδη της διανέμουσας εταιρίας.
- 73 Το γεγονός ότι η φορολόγηση των μερισμάτων μεταφέρεται στο επίπεδο των μετόχων των ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στην ημεδαπή δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον επίμαχο στην κύρια δίκη περιορισμό.
- 74 Συγκεκριμένα, αφενός, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως, το Βασίλειο της Δανίας έχει την εξουσία επιβολής φόρου στους μεριδιούχους των εδρευόντων στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ οι οποίοι είναι κάτοικοι ημεδαπής.
- 75 Αφετέρου, το γεγονός ότι κράτος μέλος παρακρατεί στην πηγή φόρο επί των μερισμάτων που διανέμονται στους εδρεύοντες στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ λόγω της αδυναμίας παρακρατήσεως του φόρου επί του συνόλου των διανομών που πραγματοποιούνται από τους οργανισμούς αυτούς δεν αποτρέπει συμπεριφορές που μπορούν να υπονομεύσουν το δικαίωμα του κράτους μέλους να ασκήσει τη φορολογική του αρμοδιότητα σε σχέση με δραστηριότητες που ασκούνται στο έδαφός του, αλλά, αντιθέτως, αντισταθμίζει την έλλειψη φορολογικής εξουσίας που είναι το αποτέλεσμα της ισόρροπης κατανομής της φορολογικής εξουσίας μεταξύ των κρατών μελών.
- 76 Η ανάγκη διαφυλάξεως της κατανομής αυτής δεν μπορεί, επομένως, να προβληθεί για να δικαιολογήσει τον επίμαχο στην κύρια δίκη περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων.
- 77 Δεύτερον, πρέπει να εξακριβωθεί εάν, όπως ισχυρίζονται οι κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, ο περιορισμός που απορρέει από την εφαρμογή της επίμαχης στην κύρια δίκη φορολογικής ρυθμίσεως μπορεί να δικαιολογηθεί από την ανάγκη διαφυλάξεως της συνοχής του δανικού φορολογικού συστήματος.
- 78 Συγκεκριμένα, κατά τις κυβερνήσεις αυτές, υφίσταται άμεσος σύνδεσμος μεταξύ της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή, όσον αφορά τα μερίσματα που καταβάλλονται στους εδρεύοντες στην ημεδαπή ΟΣΕΚΑ, και της υποχρεώσεως των εν λόγω ΟΣΕΚΑ να παρακρατούν φόρο στην πηγή επί των μερισμάτων που διανέμουν στους μεριδιούχους τους.
- 79 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ανάγκη διαφυλάξεως της συνοχής φορολογικού συστήματος μπορεί να δικαιολογήσει ρύθμιση ικανή να περιορίσει τις θεμελιώδεις ελευθερίες (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 50 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 80 Ωστόσο, προκειμένου να ευδοκιμήσει επιχείρημα στηριζόμενο στον ως άνω δικαιολογητικό λόγο, πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να αποδειχθεί η ύπαρξη άμεσου συνδέσμου μεταξύ του οικείου φορολογικού πλεονεκτήματος και της αντισταθμίσεώς του από συγκεκριμένη φορολογική επιβάρυνση, η δε αμεσότητα του συνδέσμου αυτού πρέπει να εκτιμάται βάσει του σκοπού της επίμαχης ρυθμίσεως (απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Santander Asset Management SGIIC κ.λπ., C-338/11 έως C-347/11, EU:C:2012:286, σκέψη 51 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 81 Συναφώς, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 29 έως 31 της παρούσας αποφάσεως, ο ΟΣΕΚΑ μπορεί να τύχει απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί των μερισμάτων που διανέμονται από εταιρία που εδρεύει στη Δανία, υπό τον όρο ότι συντρέχουν σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις, δηλαδή ότι ο ΟΣΕΚΑ έχει την έδρα του στη Δανία και ότι προέβη σε ελάχιστη διανομή ή σε καθορισμό ελάχιστης διανομής επί των οποίων διενεργήθηκε παρακράτηση φόρου στην πηγή.
- 82 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 72 των προτάσεών του, η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση εξαρτά την απαλλαγή των ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία από την παρακράτηση φόρου στην πηγή από την προϋπόθεση ότι προβαίνουν σε ελάχιστη διανομή, πραγματική ή πλασματική, υπέρ των μεριδιούχων τους, οι οποίοι βαρύνονται με παρακράτηση, στο όνομά τους, από τους εν λόγω οργανισμούς. Το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε στους ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία, υπό τη μορφή απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή, αντισταθμίζεται, κατ' αρχήν, από τη φορολόγηση των μερισμάτων, που αναδιανέμονται από τους οργανισμούς αυτούς, στο πρόσωπο των μεριδιούχων των ΟΣΕΚΑ.
- 83 Πρέπει ακόμη να εξακριβωθεί μήπως το γεγονός ότι μόνον οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν στη Δανία έχουν τη δυνατότητα να τύχουν της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η συνοχή του επίμαχου στην κύρια δίκη φορολογικού καθεστώτος.
- 84 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 80 των προτάσεών του, η εσωτερική συνοχή του επίμαχου στην κύρια δίκη φορολογικού καθεστώτος θα μπορούσε να διατηρηθεί εάν οι ΟΣΕΚΑ που εδρεύουν σε κράτος μέλος πλην του Βασιλείου της Δανίας και πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 C του *ligningsloven* μπορούσαν να τύχουν της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή, υπό την επιφύλαξη ότι οι δανικές φορολογικές αρχές διασφαλίζουν, με την πλήρη συνεργασία των οργανισμών αυτών, ότι οι τελευταίοι καταβάλλουν φόρο ίσο με εκείνον τον οποίο οι οργανισμοί επενδύσεων του άρθρου 16 C που εδρεύουν στη Δανία πρέπει να καταβάλουν, ως παρακράτηση, επί της ελάχιστης διανομής που υπολογίζεται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή. Το να επιτραπεί στους εν λόγω ΟΣΕΚΑ να τύχουν της απαλλαγής αυτής, υπό τους εν λόγω όρους, θα συνιστούσε μέτρο λιγότερο περιοριστικό από το ισχύον καθεστώς.
- 85 Εξάλλου, η άρνηση χορηγήσεως στους ΟΣΕΚΑ οι οποίοι εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος πλην του Βασιλείου της Δανίας και πληρούν τους όρους του άρθρου 16 C του *ligningsloven* της απαλλαγής από την παρακράτηση φόρου στην πηγή οδηγεί σε αλληπάλληλη φορολόγηση των μερισμάτων που καταβάλλονται στους μεριδιούχους τους που κατοικούν στη Δανία, πράγμα που είναι ακριβώς αντίθετο με τον σκοπό που επιδιώκει η εθνική ρύθμιση.
- 86 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο περιορισμός τον οποίο συνεπάγεται η εφαρμογή της επίμαχης στην κύρια δίκη φορολογικής ρύθμισης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την ανάγκη διαφυλάξεως της συνοχής του φορολογικού καθεστώτος.
- 87 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 63 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας τα μερίσματα που διανέμονται από εταιρία που εδρεύει στο κράτος μέλος αυτό σε εδρεύοντα στην αλλοδαπή ΟΣΕΚΑ υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή, ενώ τα μερίσματα που διανέμονται σε ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στο ίδιο κράτος μέλος απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω οργανισμός προβαίνει σε ελάχιστη διανομή προς τους μεριδιούχους του ή καθορίζει λογιστικώς μια ελάχιστη διανομή και παρακρατεί φόρο επί της ελάχιστης αυτής διανομής, πραγματικής ή πλασματικής, από τους μεριδιούχους του.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 88 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 63 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δυνάμει της οποίας τα μερίσματα που διανέμονται από εταιρία που εδρεύει στο κράτος μέλος αυτό σε εδρεύοντα στην αλλοδαπή οργανισμό συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή, ενώ τα μερίσματα που διανέμονται σε ΟΣΕΚΑ που εδρεύει στο ίδιο κράτος μέλος απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω οργανισμός προβαίνει σε ελάχιστη διανομή προς τους μεριδιούχους του ή καθορίζει λογιστικώς μια ελάχιστη διανομή και παρακρατεί φόρο επί της ελάχιστης αυτής διανομής, πραγματικής ή πλασματικής, από τους μεριδιούχους του.

(υπογραφές)